

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 25.9.2008
KOM(2008) 572 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**o druhém pravidelném přezkumu rozsahu univerzální služby v sítích a službách
elektronických komunikací v souladu s článkem 15 směrnice 2002/22/ES**

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o druhém pravidelném přezkumu rozsahu univerzální služby v sítích a službách elektronických komunikací v souladu s článkem 15 směrnice 2002/22/ES

1. ÚČEL SDĚLENÍ

Toto sdělení se týká druhého pravidelného přezkumu rozsahu univerzální služby podle článku 15 směrnice o univerzální službě¹ (dále jen „směrnice“). Rovněž obsahuje širší úvahy o úloze univerzální služby při plnění rozsáhlých úkolů na evropské úrovni, zejména při zajišťování přístupu k širokopásmovému připojení, s cílem zahájit diskusi o možné budoucí politice.

2. PŘEZKOUMÁNÍ ROZSAHU UNIVERZÁLNÍ SLUŽBY

2.1. Úvod

Podle současné definice je cílem univerzální služby v elektronických komunikacích (e-komunikacích) v EU zajistit, aby všem, kdo o to požádají, byly poskytnuty tyto služby, které jsou nezbytné pro účast ve společnosti a které jsou již dostupné většině občanů, buď prostřednictvím trhu, nebo v případě selhání trhu prostřednictvím veřejného zásahu.

Směrnice definuje univerzální službu jako minimální soubor služeb elektronických komunikací dostupných na požádání všem koncovým uživatelům za dostupnou cenu a ve specifikované kvalitě nezávisle na zeměpisné poloze v členském státu.

Směrnice začleňuje do rozsahu univerzální služby čtyři konkrétní prvky²:

- přístup v pevném místě umožňující uskutečňování a příjem místních, vnitrostátních a mezinárodních telefonních hovorů, komunikaci prostřednictvím telefaxových zpráv a dat s rychlostmi dostatečnými pro funkční přístup k internetu;
- dostupnost alespoň jednoho úplného účastnického seznamu a jedné úplné informační služby poskytující informace o účastnických číslech zahrnující všechny účastníky s pevnou a mobilní telefonní linkou, kteří si přejí být zařazeni;
- dostupnost veřejných telefonních automatů a
- zvláštní opatření zaručující uživatelům zdravotně postiženým či uživatelům se zvláštními potřebami a osobám s nízkým příjmem přístup k veřejně přístupným telefonním službám a cenovou dostupnost těchto služeb.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací.

² Kapitola II.

Výraz „poskytování přístupu v pevném místě“ se vztahuje na hlavní bydliště koncového uživatele³ (kde připojení může sdílet několik členů domácnosti), nikoliv na požadavek, aby provozovatelé používali pevnou technologii; tj. neměla by existovat žádná omezení týkající se technických prostředků – drátových nebo bezdrátových – jimiž se spojení zajišťuje. Na druhé straně se univerzální služba netýká osobní mobility (přístupu na jakémkoliv místě).

Odkaz na komunikace prostřednictvím dat s rychlostmi dostatečnými pro funkční přístup k internetu je pojat³ jako požadavek omezující se na jednu úzkopásmovou síťovou přípojku⁴, která by měla umožňovat datovou komunikaci při rychlostech⁵ dostačujících pro přístup k online službám, jako jsou služby poskytované prostřednictvím veřejného internetu. Tím musí být umožněn uspokojivý přístup k internetu, přičemž členské státy by měly mít možnost požadovat zvýšení míry připojení na takovou úroveň, jaká je dostupná pro většinu účastníků.

Tento pružný požadavek ohledně funkčního přístupu k internetu byl navržen zejména proto, aby umožnil přístupujícím zemím využít mobilních/bezdrátových technologií za účelem poskytování univerzální služby vyššímu podílu obyvatel³.

Od členských států je požadováno, aby našly co nejučinnější prostředky pro zajištění povinností univerzální služby, včetně toho, že poskytnou všem podnikům příležitost je splnit. Pokud není trh schopen tyto služby poskytovat, mohou být podnikům uloženy povinnosti poskytovat služby za stanovených podmínek. Šestnáct členských států zatím určilo poskytovatele univerzální služby na základě směrnice; Německo a Lucembursko tak neučinily z toho důvodu, že univerzální služba je již poskytována prostřednictvím trhu⁶. Zbývajících devět zemí zajišťuje univerzální službu na základě přechodných ustanovení.

Lze zřídit fond univerzální služby, pokud vnitrostátní regulační orgán dojde k závěru, že určený poskytovatel univerzální služby podléhá nespravedlivé zátěži. Související čisté náklady lze financovat buď prostřednictvím veřejných fondů za průhledných podmínek, nebo zřízením specifického fondu pro dané odvětví, do něhož by musely v zásadě přispívat všechny podniky, které působí na trhu. V současnosti byly zprovozněny fondy univerzální služby v pěti členských státech, náhrada je však vyplácena pouze ve Francii, Itálii a Rumunsku.

Členské státy mají možnost nařídit poskytování doplňkových služeb přesahujících rozsah minimálního souboru služeb stanoveného směrnicí, ale jakékoliv další financování související s těmito službami musí být hrazeno členskými státy (například prostřednictvím všeobecného zdanění), nikoliv konkrétními účastníky trhu.

Komise je povinna každé tři roky přezkoumat rozsah univerzální služby v souvislosti s technologickým, sociálním a hospodářským vývojem, přičemž se zohlední zejména mobilita a rychlost přenosu dat s ohledem na převládající technologie používané většinou účastníků.

³ 8. bod odůvodnění.

⁴ Nevztahuje se na technologie ISDN poskytující dvě nebo více spojení, která se mohou využívat současně.

⁵ 8. bod odůvodnění dále uvádí, že jelikož rychlost přenosu dat rovněž závisí na možnostech koncového zařízení účastníka, není vhodné nařizovat konkrétní rychlosti na úrovni Společenství, bez ohledu na to, že je uvedena „horní hranice“ rychlosti 56 kbits/s.

⁶ S ohledem na provádění směrnice viz dále 13. zpráva o provádění KOM(2008) 153.

Směrnice⁷ stanoví určitá hlediska, která Komise zváží při rozhodování o tom, zda by měla být služba zahrnuta do rozsahu, konkrétně se jedná o tato hlediska:

- určitá menšina spotřebitelů by byla vyloučena ze společnosti v důsledku nedostupnosti či nevyužívání určitých služeb, které má k dispozici a využívá většina, a
- zahrnutí těchto služeb do rozsahu by přineslo všem spotřebitelům obecný prospěch v případě, že tyto služby nejsou poskytovány veřejnosti za běžných obchodních podmínek.

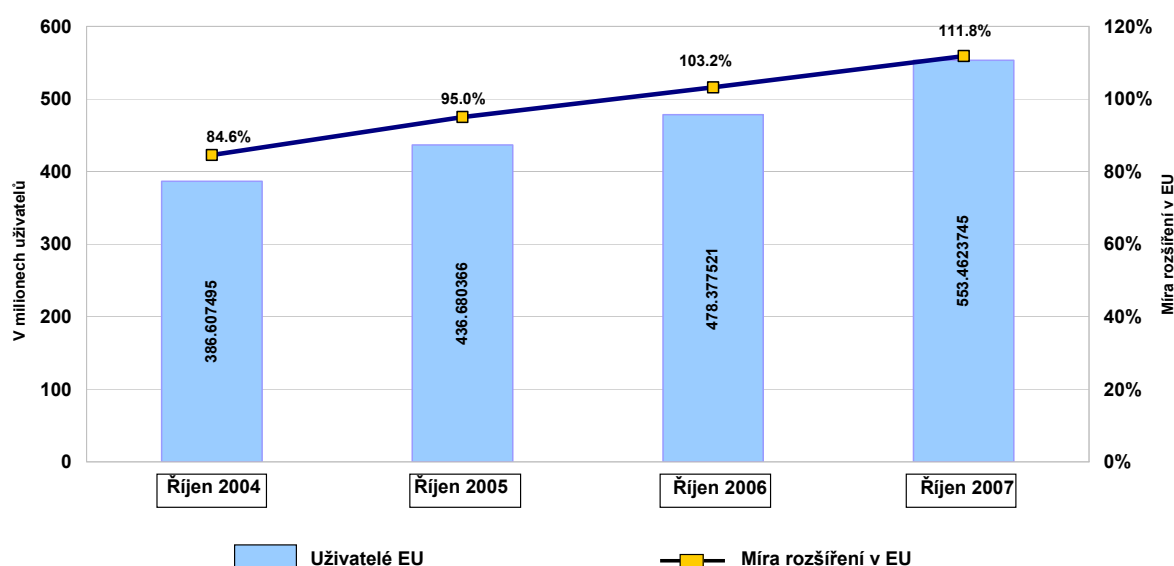
Z prvního přezkumu rozsahu univerzální služby v období 2005–2006 vyplynulo, že není třeba měnit rozsah povinnosti univerzální služby, zejména pokud jde o širokopásmové a mobilní služby. S ohledem na mobilní služby bylo zjištěno, že díky konkurenčním a otevřeným trhům mají spotřebitelé široký a cenově dostupný přístup. Pokud jde o širokopásmové připojení, z celkového podílu obyvatel EU, kteří tento druh připojení používají, vyplynulo, že většina spotřebitelů tuto službu nevyužívá, a širokopásmové připojení tudíž zatím není nutné pro běžnou účast ve společnosti, takže nedostatečný přístup by neznamenal sociální vyloučení⁸.

2.2. Mobilní komunikace

Z prvního přezkumu vyplynulo, že na základě vnitrostátních podmínek pro udělování licencí pro provozování mobilních sítí pokrývaly mobilní sítě (2G) v EU-25 alespoň 95 % obyvatel. To platí i v současnosti pro EU-27.

Používání mobilních služeb se v posledních letech značně zvýšilo: zatímco na počátku roku 2004 používalo mobilní služby v průměru 81 % obyvatel EU-25, v říjnu 2007 dosáhlo rozšíření služeb 112 % obyvatel EU-27. Jak znázorňuje níže uvedený graf, zvýšilo se mobilní pokrytí na 100 obyvatel za tříleté období od října 2004 do října 2007 o 27 procentních bodů.

Obrázek 1 Rozšíření uživatelů mobilních služeb v EU

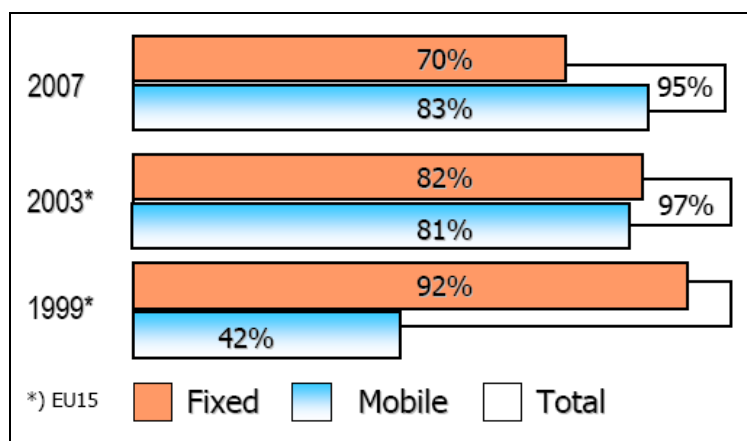
⁷ Článek 15 a příloha V.

⁸ KOM(2005) 203 a KOM(2006) 163.

Zdroj: útvary Komise

Celková úroveň rozšíření využití mobilních služeb (na 100 obyvatel) představovala průměrné pokrytí domácností ve výši 83 % na konci roku 2007, jak je znázorněno v grafu 2. V EU-15 má 83 % domácností mobilní telefon, zatímco v EU-10 (bez Bulharska a Rumunska) je to 82 % a 78 % v EU-12 (včetně Bulharska a Rumunska).

Obrázek 2 Přístup k telefonním službám v domácnostech, % domácností EU

Zdroj: průzkumy domácností ohledně elektronických komunikací⁹.

Z grafu je rovněž patrné, že v důsledku méně rozvinuté pevné telekomunikační infrastruktury v několika nových členských státech byl v EU na konci roku 2007 celkový přístup k telefonním službám v domácnostech¹⁰ 95 %, což je o 2 procentní body méně než po rozšíření v roce 2004. V EU-15 dosáhl celkový přístup k telefonním službám na konci roku 2007 97 %, zatímco v EU-10 to bylo 91 %.

Uživatelé stále častěji přecházejí z pevných telefonů na mobilní a zhruba 24 % domácností EU-27 používá pouze mobilní telefony. Tento poměr je výrazně vyšší v nových členských státech (39 %) než ve státech EU-15 (20 %), s výjimkou Finska (61 %) a Portugalska (48 %).

Jak bylo uvedeno ve sdělení o prvním přezkumu, je díky podstatě mobilní technologie možné připojit nového účastníka do mobilní sítě za zanedbatelné náklady. Kromě toho umožňují balíčky předplacených služeb spotřebitelům s nízkým příjmem základní připojení k síti za nízké vstupní ceny a větší možnost kontrolovat své výdaje, než je tomu u účastnických smluv s následnou platbou. V průměru používalo v roce 2007 balíčky předplacených mobilních služeb téměř 60 % uživatelů mobilních telefonů ve srovnání se 40 % uživatelů, kteří mají účastnické smlouvy s následnou platbou. Ačkoliv je třeba nahlížet na cenovou dostupnost v souvislosti s konkrétními vnitrostátními podmínkami¹¹, lze poznamenat, že evropský spotřebitel nyní může v průměru koupit soubor mobilních služeb nízkého využití levněji (13,69 EUR měsíčně), než jsou náklady na měsíční pronájem pevné linky (14,90 EUR)¹².

Závěr: Nejnovější analýza opět potvrzuje závěr učiněný v prvním přezkumu, že konkurenční poskytování mobilních komunikačních služeb v EU vedlo k tomu, že spotřebitelé mají široký a cenově dostupný přístup k mobilním komunikačním službám. Úvahy o zahrnutí mobilních

⁹ Viz nejnovější zvláštní průzkum Eurobarometru č. 274 provedený na konci roku 2007, k dispozici na http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/library/ext_studies/index_en.htm.

¹⁰ Domácnosti, které mají alespoň jeden přístup k telefonním službám, pevným či mobilním nebo obojí.

¹¹ Ustanovení čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice. O cenové dostupnosti dále pojednávají sdělení z období 2005/2006 a související dokumenty SEK(2005) 660 a SEK(2006) 445.

¹² Soubor služeb nízkého využití se týká typického spotřebitelského chování, při kterém jsou vnitrostátní mobilní služby využívány v malém rozsahu: hovory do hlasové schránky a textové zprávy. Viz KOM(2008) 153.

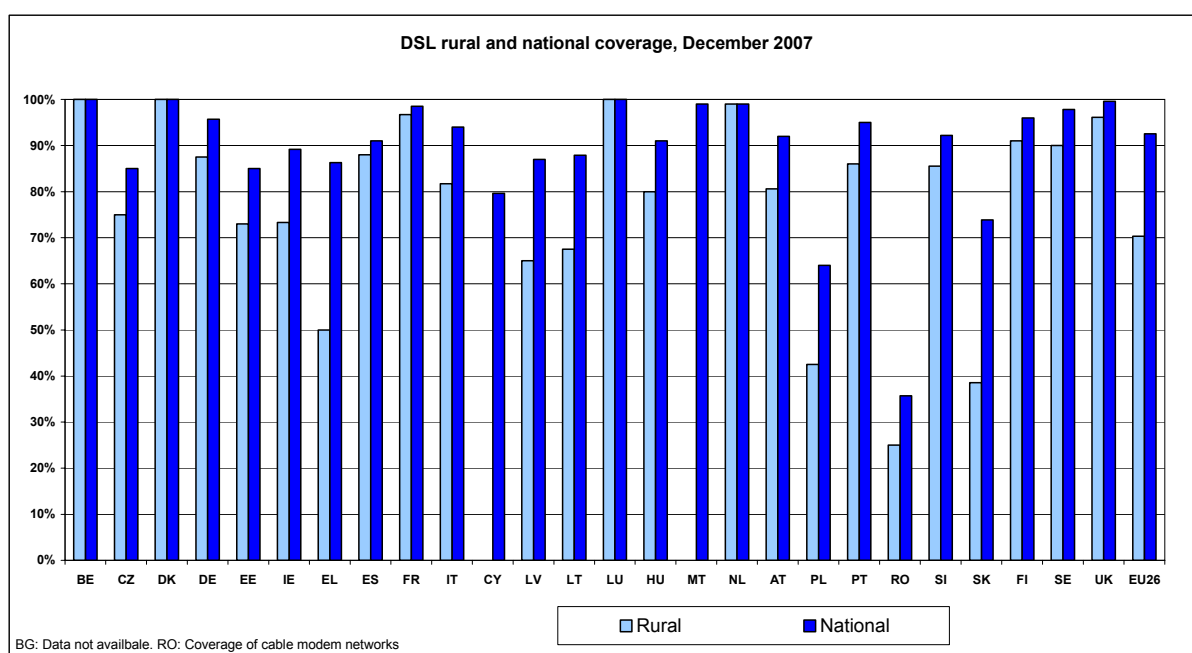
komunikací do rozsahu univerzální služby (jak jsou uvedeny v příloze V směrnice) tedy nejsou splněny.

2.3 Širokopásmové připojení

Z prvního přezkumu vyplynulo, že v polovině roku 2004 pokrývaly sítě pevného širokopásmového přístupu přibližně 85 % obyvatel EU-15, zatímco nižší rozšíření pevných linek v nových členských státech naznačovalo, že širokopásmové připojení je dostupné značně menší části jejich obyvatel. V říjnu 2005 bylo širokopásmové připojení zavedeno u 11,5 % obyvatel EU.

Na konci roku 2007 byly pevné širokopásmové sítě DSL v průměru dostupné 93 % obyvatel EU-26, za tímto průměrem zaostávalo jen několik zemí (graf 3).

Obrázek 3 Pokrytí pevnou širokopásmovou sítí v EU v % obyvatel

Zdroj: IDATE, prosinec 2007

Hlavním podnětem pro rozvoj širokopásmového připojení je hospodářská soutěž mezi paralelními infrastrukturami (telekomunikačními a kabelovými sítěmi) v kombinaci s účinnou regulací *ex ante* v oblasti přístupu. To se odráží v údajích o rozšíření širokopásmového připojení, ze kterých vyplývá, že průměrné rozšíření využití pevného širokopásmového připojení na 100 obyvatel v EU bylo v lednu 2008 20 %, přičemž poměr mezi členskými státy se významně liší, od 7,6 % v Bulharsku po 35,6 % v Dánsku.

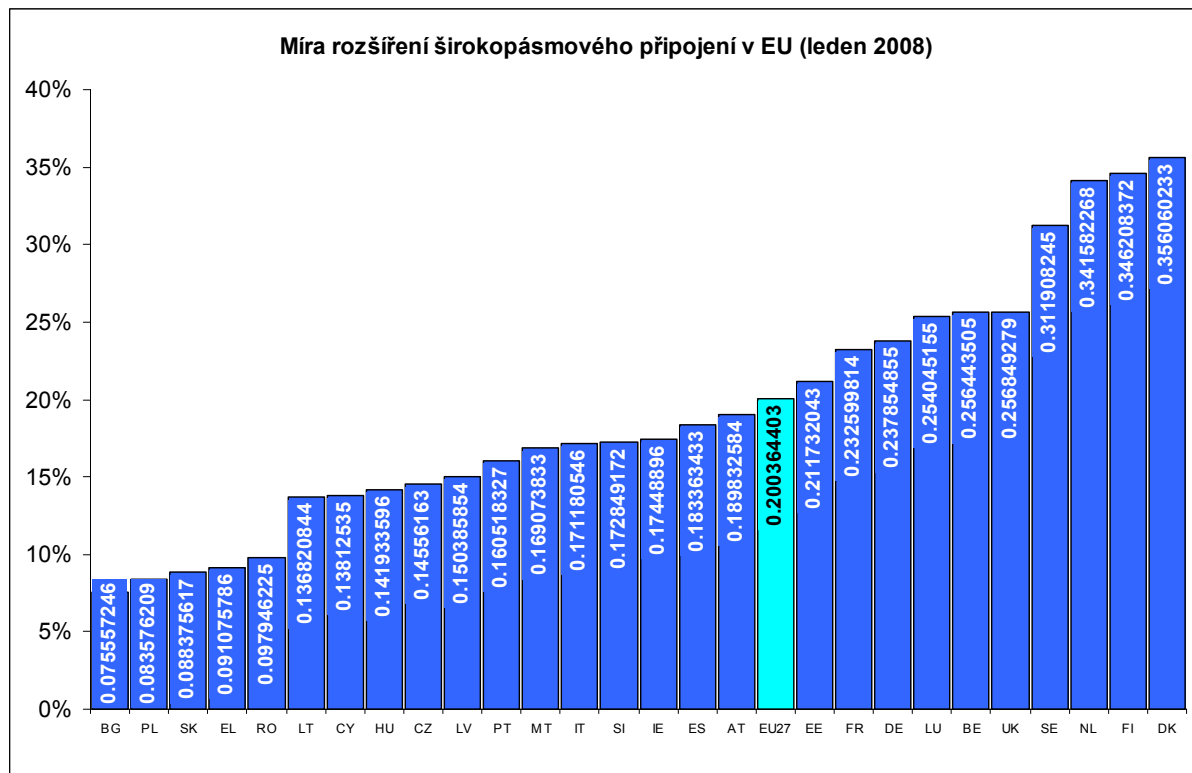
Jiné faktory, jako přístup k výpočetní technice a kulturní a jazykové prvky, rovněž hrají významnou úlohu při zavádění těchto služeb. Pokud jde o osobní počítače, které jsou nejběžnějším uživatelským terminálem pro přístup k internetu a širokopásmovým službám, má pouze 57 % domácností v EU-27 osobní počítač (v roce 2003 to bylo 53 % a v roce 1999 33 %).

Mobilní širokopásmové připojení může kladně přispívat ke zvýšení údajů o rozšíření širokopásmového připojení, jelikož se v řadě členských států významně rozšířilo,

a bezdrátové technologie LAN začínají hrát důležitou úlohu v přístupu k internetu¹³. Významné snížení cen přístupu u mobilních i přenosných bezdrátových technologií a stoupající výkon a rychlost přenosu naznačuje, že využívání širokopásmového připojení poroste rychleji, než vyplývá z údajů pro přístup k pevnému širokopásmovému připojení.

¹³ Celkový podíl účastnických vedení využívajících mobilní širokopásmové připojení představuje 15,5 % na Slovensku, 15 % v Irsku a 8,4 % v Litvě.

Obrázek 4 Rozšíření využití širokopásmového připojení na 100 obyvatel v EU

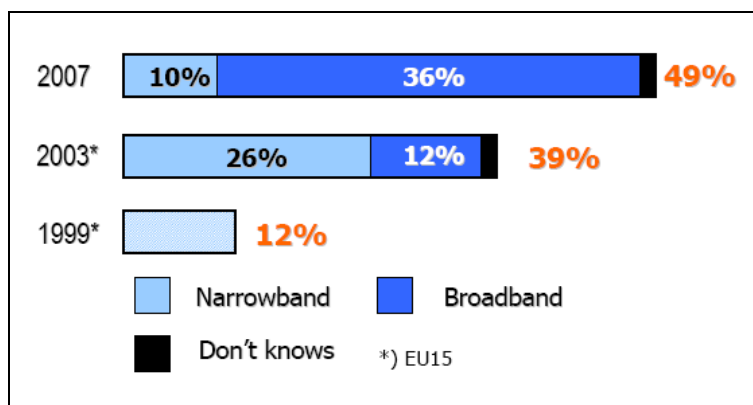

Zdroj: 13. zpráva o provádění

V období od roku 2003 do roku 2007 se zavedení širokopásmového připojení v domácnostech EU ztrojnásobilo. Podle nejnovějšího průzkumu domácností ohledně elektronických komunikací má nyní v průměru 36 % domácností EU přístup k pevnému širokopásmovému připojení¹⁴ a 49 % domácností využívá internet, buď s úzkopásmovou nebo širokopásmovou rychlostí, jak znázorňuje níže uvedený graf. Z toho vyplývá, že ačkoliv širokopásmové připojení zatím nedosáhlo úrovně pokrytí a zavedení, díky které by mohlo být zváženo v rámci univerzální služby, blíží se k této hranici poměrně rychle, přičemž počet úzkopásmových připojení se postupně snižuje.

Obrázek 5 Rozšíření internetu a širokopásmového připojení v domácnostech, % domácností EU

¹⁴ Viz poznámka pod čarou 9. Je potřeba uvést, že podle údajů Eurostatu využívá nyní 42 % domácností EU širokopásmové připojení (viz <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>). Příčinou rozdílu mezi zjištěními Eurostatu a průzkumem domácností ohledně elektronických komunikací je skutečnost, že Eurostat nezjišťuje využívání internetu u obyvatel starších 75 let, což odpovídá 12 % celkového počtu obyvatel.

Zdroj: průzkumy domácností ohledně elektronických komunikací

Závěr: Pokrytí širokopásmovými sítěmi je nyní ve většině členských států velmi vysoké a je v průměru dostupné 90 % obyvatel EU. Využití internetu se nyní blíží úrovni služby využívané většinou, kdy internet využívá 49 % domácností EU, z čehož 36 % využívá širokopásmového připojení. Ačkoliv širokopásmové připojení není zatím využíváno většinou spotřebitelů (první ze dvou podmínek stanovených v příloze V směrnice¹⁵), a není tudíž zahrnuto do povinnosti univerzální služby v souladu se stávajícím zněním, blíží se zavedení úrovni využívání většinou spotřebitelů. Dále je rozumné předpokládat, že úzkopásmové připojení již nebude v relativně krátké době vyhovovat požadavku na rychlost „dostatečnou pro funkční přístup k Internetu“ (jak je stanoveno v čl. 4 odst. 2 směrnice). Situaci proto není třeba přezkoumávat.

3. UNIVERZÁLNÍ SLUŽBA V MĚNÍCÍM SE PROSTŘEDÍ

Ačkoliv podle stávajícího výkladu směrnice nespadá mobilní ani širokopásmové připojení do oblasti její působnosti, je zřejmé, že nahrazení pevných hlasových služeb službami mobilními, jakož i zvýšená úroveň zavádění a významu širokopásmového připojení v denním životě vyvolávají otázku o univerzálnosti přístupu ke službám elektronických komunikací v budoucnosti. Je proto čas začít uvažovat o koncepci povinnosti univerzální služby jako součásti celkového přístupu k vysokorychlostnímu internetu pro všechny, což by mohlo rovněž zahrnovat podporu Společenství, vnitrostátní a regionální/městskou podporu, veřejně-právní partnerství a jiné mechanismy.

3.1. Koncepce a úloha univerzální služby v elektronických komunikacích

Před liberalizací odvětví telekomunikací hrál stát vedoucí úlohu při poskytování služeb, přičemž docházelo ke křížovému subvencování ze strany monopolních podniků, čímž byla zajištěna dostupnost základních služeb, zejména napojení na pevnou síť a místní hovory. Rozšíření pevných telefonních služeb bylo v podstatě univerzální a hrálo při vytváření sociální soudržnosti podobnou úlohu, jakou hrály místní poštovní úřady a veřejné knihovny.

Po liberalizaci bylo zavedeno nařízení o univerzální službě, jehož účelem je zabezpečit koncepci rozumného přístupu za přijatelnou cenu – s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám – bez ohledu na úroveň příjmů a zeměpisnou polohu.

Od provedení liberalizace a zavedení hospodářské soutěže těžili spotřebitelé z výhod vyplývajících z nižších cen a širšího výběru služeb, jak přesvědčivě dokazuje řada sdělení¹⁶ o provádění regulačního rámce pro elektronické komunikace, ačkoliv celková možnost financování univerzální služby byla využívána poměrně málo. Úlohou univerzální služby je působit jako konečná bezpečnostní síť, která umožňuje menšině spotřebitelů dosáhnout většinu, která již základní služby využívá.

¹⁵ Druhá podmínka stanovená v příloze V odkazuje na všeobecné podmínky selhání trhu, které by opravňovaly k veřejnému zásahu, tzn. v případech, kdy „dostupnost a využívání určitých služeb přináší obecný prospěch všem spotřebitelům, takže je veřejný zásah oprávněný v případech, kdy nejsou určité služby poskytovány veřejnosti za běžných obchodních podmínek“.

¹⁶ Viz nejnovější 13. zpráva o provádění, KOM(2008) 153.

Hospodářská soutěž rovněž prosazuje stále více cenově dostupnější přístup ke všem druhům inovačních služeb, jako jsou mobilní a širokopásmové připojení. Například trh s pevnými širokopásmovými službami se vyznačuje zesilující hospodářskou soutěží a nepřetržitými investicemi vedoucími k rychlému zavedení služeb (v roce 2007 bylo denně zavedeno v průměru 52 000 nových telefonních linek, což odpovídá 20% růstu, s cílem dosáhnout přístupu k téměř 100 milionům pevných širokopásmových linek v EU k 1. lednu 2008).

Avšak i přes takový vysoký růst je třeba uznat, že budou existovat zeměpisné oblasti, ve kterých je nepravděpodobné, že trh poskytne službu v rozumné době. S tím, jak se zavádění přístupu k širokopásmovému internetu rozšiřuje a stále větší počet sociálních a hospodářských transakcí je prováděn on-line, nastane doba, kdy „vyloučení z informačních technologií“ bude představovat významný problém.

V důsledku této skutečnosti bylo překonání digitálních rozdílů označeno za prvořadý politický úkol v iniciativě i2010¹⁷. Přístup k širokopásmovým komunikacím je zapotřebí nejen z důvodu konkurenceschopnosti a hospodářského růstu, ale stává se i hlavním cílem blahobytu spotřebitelů a začlenění do digitální společnosti.

Sdělení Komise z roku 2006 nazvané „*Překlenutí propasti v širokopásmovém připojení*“¹⁸ dále představovalo silný podnět k dosažení širokopásmového připojení využitím jak politik na úrovni EU, jako je např. politika spektra, financování soudržnosti a pravidla pro státní podporu, tak regionálních a místních iniciativ založených na veřejně-soukromých partnerstvích.

V souvislosti s podáváním zpráv o obnovené lisabonské strategii vyzvala Komise členské státy, aby vypracovaly vnitrostátní strategie pro širokopásmové připojení a stanovily vnitrostátní cíle pro používání vysokorychlostního internetu¹⁹. Tyto vnitrostátní strategie pro širokopásmové připojení a iniciativa i2010 poskytly celkový rámec pro prohloubení opatření, která členské státy přijaly za účelem začlenění co nejširšího počtu obyvatel do informační společnosti. Vzhledem k tomu, že se širokopásmové připojení stává zásadním nástrojem pro každodenní život, čelíme otázce, jak provádět skutečnou politiku, jejímž cílem je přístup k širokopásmovým službám pro všechny, a jakou úlohu by při plnění tohoto úkolu mohly hrát politiky univerzální služby.

3.2. Úvahy o budoucnosti

Široká diskuze o základních službách, které by časem měly být dostupné občanům, a tak jim umožnit účast ve společnosti, se stále více zabývá otázkou, zda a jak by univerzální služba mohla hrát úlohu při plnění těchto cílů v rámci obecného prosazování otevřených a konkurenčních trhů elektronických komunikací.

Příspěvky ke konzultacím provedeným pro účely všeobecného regulačního přezkumu telekomunikací²⁰ vedly k řadě otázek týkajících se vhodného umístění mechanismu

¹⁷ KOM(2005) 229.

¹⁸ KOM(2006) 129.

¹⁹ Viz KOM(2007) 803.

²⁰ Z příspěvků k veřejné konzultaci o sdělení KOM(2005) 203 a příspěvků obdržených v souvislosti s reformou regulačního rámce EU v roce 2006/07 vyplynula potřeba zásadnějšího zvážení univerzální služby.

univerzální služby v rámci systematické a realizovatelné politiky, jejímž cílem je přístup k širokopásmovým službám pro všechny.

Širokopásmové připojení posiluje aktivní účast ve společnosti; občané stále více využívají služeb elektronického zdravotnictví (e-health), elektronického vzdělávání (e-learning), elektronické správy (e-government) a elektronického obchodního styku (e-business). To vedlo k aktivnější hospodářské a sociální účasti ve společnosti, díky čemuž se nabízí lepší možnosti k nalezení zaměstnání, provádění obchodní činnosti a studiu bez ohledu na zeměpisnou polohu.

Hlavní otázkou je proto, zda univerzální služba na úrovni EU představuje vhodný nástroj rozšíření a rozvoje širokopásmového připojení, a pokud ano, kdy a jak by měl být použit, či zda by jiné politické nástroje EU byly účinnější, a pokud ano, jaké nástroje. Tato otázka přesahuje problematiku rozsahu univerzální služby.

Komise se domnívá, že je velmi důležité, aby občanům a podnikům v EU – bez ohledu na jejich zeměpisnou polohu – byly široce dostupné klíčové služby, jako např. elektronická komunikace, a to za dostupnou cenu a ve stanovené kvalitě. Komise si proto přeje zahájit širokou veřejnou diskusi o následujících otázkách:

1. Do jaké míry mohou být dnešní konkurenční trhy elektronických komunikací, být považovány za dostatečné při poskytování univerzálního přístupu, přičemž je třeba vzít do úvahy, že:
 - tendence k nahrazení pevných telefonních služeb mobilními hlasovými službami, které se vyznačují rozsáhlým pokrytím a vysokou úrovní cenové dostupnosti, naznačují, že povinnost univerzální služby omezená na pevné místo pozbývá na významu; a
 - širokopásmové připojení využívá díky tržním silám stále více obyvatel, z čehož vyplývá, že širokopásmové připojení, včetně mobilního širokopásmového připojení, by se mohlo rozvíjet stejným směrem jako mobilní telefonické služby v tom smyslu, že by se díky tržním silám staly ve střednědobém horizontu téměř univerzální službou?
2. Současné tendence naznačují, že většina účastníků stále více považuje za uspokojivý přístup k internetu přístup přesahující úzkopásmové připojení. V této souvislosti vzniká otázka, zda je třeba znovu zvážit výklad stávající povinnosti univerzální služby (zejména osmý bod odůvodnění ve spojení s čl. 4 odst. 2 směrnice), zejména pokud jde o význam, který se připisuje datovým komunikacím s rychlostí dat, která je dostatečná pro zajištění funkčního přístupu k internetu? Bylo by rovněž potřeba zvážit, zda si dynamičtější a technologicky neutrálnější výklad tohoto znění vyžaduje změnu stávajících právních předpisů.
3. Je-li širokopásmové připojení stále více považováno za univerzální službu, bylo by vhodnější formálně změnit rozsah povinnosti univerzální služby tak, aby zahrnoval odkaz na širokopásmové připojení jako takové? Je koncepce funkčního přístupu k internetu stále platná?
4. Je stávající definice povinnosti univerzální služby dostatečně pružná, nebo naopak příliš normativní, vezmeme-li do úvahy různou úroveň vývoje trhu v EU-27?

Na tyto otázky je třeba pohlížet v souvislosti s následujícími podrobnějšími otázkami, včetně úlohy a provádění povinnosti univerzální služby v rámci celkové politiky, jejímž cílem je přístup k širokopásmovému připojení pro všechny.

- a) Jakým způsobem by bylo možné začlenit rozšířenou povinnost univerzální služby do celkové politiky tak, aby se přístup k širokopásmovému připojení pro všechny stal realitou, včetně regulačního rámce, který by podněcoval konkurenční poskytování široce dostupných služeb, využití strukturálních fondů, regionálního otevřeného přístupu k síťovým systémům z optických vláken a stimulačních opatření, jako jsou subvence na nákup uživatelského vybavení, odbornou přípravu či zvyšování povědomí? Jaké jsou výhody a nevýhody využívání mechanismu univerzální služby ve srovnání s jinými politickými nástroji pro provádění politiky, jejímž cílem je přístup k širokopásmovému připojení pro všechny? Jaký by byl pravděpodobný dopad na zúčastněné strany, sociální a územní začlenění, zaměstnanost, hospodářskou soutěž, investice, inovace a konkurenceschopnost?
- b) Jakým způsobem by se možné rozšíření rozsahu povinnosti univerzální služby o širokopásmové připojení, dynamičtější výklad funkčního přístupu k internetu či posun směrem k méně jednotné koncepci povinnosti univerzální služby uvedly do souladu s potřebou zajistit soudržný přístup v rámci vnitřního trhu bez narušení hospodářské soutěže?
- c) Je vhodné uvádět konkrétní rychlost či rozpětí rychlostí, které by označovaly „širokopásmové připojení“ či aktualizovanou koncepci funkčního přístupu k internetu? Měla by být v zájmu zajištění kvality služby a současné aktivní účasti ve společnosti stanovena tato rychlost v rozpětí mezi 1 a 2 Mb/s?
- d) Společná evropská kritéria a opatření pro provádění zaměřená na minimalizaci narušení hospodářské soutěže, jako například:
 - Jaká „většinová“ míra zavedení by byla zapotřebí předtím, než lze použít povinnost univerzální služby?
 - Jaký mechanismus by se měl použít za přiměřených okolností pro vymezení skupin spotřebitelů či zeměpisných oblastí, v jejichž případě by se uvažovalo o pokrytí povinností univerzální služby?
 - Jaký postup by byl vhodný pro zajištění přístupu znevýhodněných osob (např. zdravotně postižených či starších uživatelů) k elektronickým komunikacím a k jejich využitelnosti v míře srovnatelné s úrovní, na jaké je využívá většina uživatelů?
 - Je v rámci povinnosti univerzální služby stále potřebné zachovat telefonní seznamy a veřejné telefonní automaty? Je v případě veřejných telefonních automatů potřeba rozšířit povinnost univerzální služby o „ostatní přístupové body elektronických komunikací“ (např. přístupové body ke službám WiFi)?
 - Jak by měly být vybírány podniky, které podléhají povinnostem univerzální služby a co by mělo být zařazeno do rozsahu povinností?
 - Jaká institucionální struktura by se měla použít pro provádění opatření univerzální služby, včetně úlohy regulačních subjektů?

- Jaká by byla pravděpodobná výše nákladů souvisejících s povinnostmi univerzální služby a kdo by měl tyto náklady hradit? Jaký by měl být rozsah a omezení režimů financování a náhrady, jaký by měl být vztah mezi zdroji finančních prostředků, jako jsou např. všeobecné zdanění a fondy univerzální služby, a jak by byl zajištěn soulad s pravidly státní podpory?

3.3. Závěry

Toto sdělení se zabývá některými úvahami o budoucí úloze univerzální služby při poskytování služeb elektronických komunikací. Klade si otázku, zda by měla být koncepce a rozsah univerzální služby na úrovni EU změněna, a pokud ano, zda univerzální služba představuje vhodný nástroj rozšíření a rozvoje širokopásmového připojení, či zda by tato úloha měla být přenechána jiným politickým nástrojům EU či vnitrostátním opatřením. Sdělení je základem pro diskuzi o řadě významných otázek a jeho cílem je zahájit v průběhu roku 2009 rozsáhlou evropskou debatu, která by všem zúčastněným stranám umožnila vyjádřit svůj názor a projednat alternativní postoje.

Na základě této debaty vydá Komise ve druhé polovině roku 2009 sdělení, ve kterém shrne její výsledky. Na toto sdělení by v roce 2010 mohly v případě potřeby navázat konkrétní návrhy aktualizace směrnice o univerzální službě.

Komise vyzývá Evropský parlament, Radu, Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů, aby použily toto sdělení jako základ pro další diskuzi.